

lamış oldukları dilekçelerini ibraz ettiler. Dilekçeler bilahere okunup gereği yapılmak üzere alınarak dava dosyasına konuldu.

-Söz isteyen Selal Erdoğan; benim T.K.M.P.L ile hiç bir ilişkim yoktur. Bu husus Muzaffer Oruçoğlu'nun ifadesiyle açıklık kazanmıştır. Beyanname dağıtma olayıylada hiç bir ilişkim yoktur. Tahliye karar verilmesini talep ederim dedim.

-Sanık MUHSİN CANIK sorgusunda: Mahkemenize güvenim yoktur. Çünkü sizin mahkemeniz halkı sömüren ve emperyalizme bağlı kompredor burjuvazi ile toprak ağalarının mahkemesidir. Bu sınıflar işçi ve köylüleri sömürür. Sömürülen bir sınıftan olarak, benim sömürücü sınıfların mahkemesine güvenim olmayacağı açıktır ve ancak halkın mahkemelerine güvenirim. İddianamede bir sürü silahlı eylemde bulunduğum iddia edilmektedir. Bunların bir kısmının değil içinde bulunmak haberim bile olmadığı eylemlerdir. Bunları ilk defa Savcılıkta ve hütte öğrendim. Diğer bir kısmında değil içinde bulunmamış olmam bizlerin hiç bir zaman yapmayacağı ve baş vurmayacağı adı zabıta olaylarıdır. Şunu bilinki biz komünistler yaptıklarımızı, yapacaklarımızı ve düşüncelerimizi her şart altında savunuruz. Ceza, hapis, ölüm veya işkence, baskıdan ve terörden çekinerek tevile olduğumuzdan başka görünmeye tevessül etmeyiz. Bir mahkemenin karşısında cezadan çekinerek yaptıklarını ve düşüncelerini inkara kalkışmak bir komünistin yapacağı veya düşünceği şey değildir. Biz ne yaparsak halkımızın kurtuluşu için veya bilerek yaptık. Bu yüzden bunları her yerde savunuruz. Yalnız biz komünistler yapmadığımız, yapamadığımız ve özellikle hiç yapmayacağımız şeyleri de hakim sınıfların çömezleri böyle istiyor diye kabullenmeyiz. Patron çömezlerinin demagoji ve karalamalarına papuç bırakmayız. İddianamede yer alan hakkındaki iddiaları tek tek cevaplandıracağım. Yalnız şunu belirtmek istiyorumki dosyanızda bulunan ve benim emniyetve Savcılık sorguların olarak geçen belgeler Amerikan emperyalizmine ve işbirlikçi patronlara usaklığın köpeklik derecesinde ileri bir sadıst ruhla bünümsemiş olanların el ve kafa emeklerinin ürünüdür. Bende yakalandıktan sonra diğer arkadaşlar gibi işkenceye tabi tutuldum. R. işkenceleri anlatmayacağım. Heyetiniz de bana neler yapıldığını en azından tahmin eder. Yalnız Yaşar Değerli'nin ifade almak için beni nasıl zorladığını ve tehdit ettiğini söylemeden geçemeyeceğim. Tutuklandıktan sonra Davutpaşa Askeri Ceza evine gittim. Bir müddet kaldıktan sonra gene Harbiye hücrelerine getirildim. Her an Kentur gerillaya götürülmeyi bekliyordum. Hücrede 62 gün kaldıktan sonra Savcı Yaşar Değerli'nin karşısına çıkarıldım. Savcı daha önceki sorgumdan tatmin olmamış olacağı yeniden ifade vermemi istedi. Arkadaşların seni suçladılar, sende onları suçla dedi. Bende daha önce sorgu verdiğimi, tekrar sorgu veremeyeceğimi söyledim. Hem beni neden hücreye getirdiniz, hiç bir açıklanmada yapmadınız dedim. Buna karşılık Savcı alay ederek hapishanelerde yer kalmamış onun için seni getirdik dedi. Benden sorgu alamayınca burada ağza alınmayacak küfürler ederek üzerime saldırdı. Seni kendi ellerimle geberteceğim. Hiç biri bana mani olamaz dedi. Beni tekrar hücreye götürdüler. Orada her kapı açılışında mite gideceğimi bekleyerek 85 gün kaldım. Ben bir komünist olarak bunların yapılacağını önceden biliyordum. Ve normal karşıliyordum. Çünkü faşistlerin bu yaptıkları

rını halkımız her gün çekmektedir. Bu işkencelere halkımızın çektiklerini düşünerek dayandık. Hükümete kaldığımız her gün tanıdığımız işçi ve yoksul köylülerle hayali sohbet ediyor ve eskiden çektiklerimizi düşünerek moralimi yükseltiyordum. Zaten hiç bir komünist işkenceci den yılmaz. Eğer yılsa, Dünyanın hiç bir yerinde devrim yapılamazdı. Çünkü hemen hemen bütün devrimciler polisin işkencesine tabi olmuştur. Bu işkenceler onları çelikleştirmiş, burjuva unsurları ayaklanmış ve bunun sonunda kurulan birlik çelik bir birlik olmuştur. Polis tekrar bu birliği bozamazdır. Bizimde yakalanmamızda kötü olan yanı yanında bir iyi yan vardır. Bütün arkadaşların tecrübesi artmış, aramızdaki hatırlar belli olmuştur. Bir daha aynı hataları yapmayacak şekilde ders aldık. Gerçi bu ders bize pahalıya mal oldu ama yine de bizi korkutmuyor. Azimle yolumuza devam edeceğiz. Ben Türkiye'de nüfusun çoğunluğu teşkil eden bir yoksul köylü çocuğuyum. Daha çocukluk yıllarımda aç kalmamak karnımı doyurmak için ağaların şeker pancarı ve tütün tarlalarında çalışmaya başladım. Genellikle yazın çalışır kışın iş bulamazdım. Yazın biriktirdiğimiz yiyecekler kışın idare etmezdi. Tarlada günde 12 saat durmadan güneş altında ellerimiz patlayıncaya kadar çalışır, çapa salarlardık. Bazen çalışma saatimiz dahada fazla olurdu. Bu çalışmaya karşılık aldığımız para çocuklar için 4, büyükler içinse 5 liraydı. Ağaların tarlaları evada, bizim köyümüz ise dağdaydı. Bu yüzden gidip gele miyorduk. Ağanın köyünde ve tarlasında kalıyorduk. Ağa kışın atlarını keyduğu yeri yazın boşalttığı için bize veriyor, bizde her türlü hasarat içinde yatıyorduk. Yaşayışımız kölelerin yaşayışından pek farklı değildi. Çalışmaya gittiğimiz köy bir veya iki ağanın, tarla dönüşü köye geldiğimiz zaman köy bakkalından ihtiyaçlarımızı almak için gittiğimizde ağanın çocukları bizi alaya alıyor, küçük düşürücü, aşağılayıcı laflar ediyorlardı. Bizim onların gözünde bir hayvandan farkımız yoktu. Bir hayvana nasıl davranılırsa bizde öyle davranıyorlardı. Hepimiz onlara için duynuyorduk. Bazen ağa bunun farkına varır bizim gönlümüzü almak için artmış katık, ayran, ekşimiz bozulmuş yoğurtları bize veriyorlardı. Bize vermezse zaten atacaktı. Bunlar bile bize lüks geliyordu. Sefaletin acısı yüreğimize oturmuydu. Esasanda ağa-biz çalışmasan ürünü kaldıramaz, iflas eder yani onu ağa-yapan yoksul-köylülerdir. Ama bir mevsim ağanın yanında çalışan biri ancak 200 lira gibi çok az bir para biriktiriyorlardı. Bunun da dönüşte kasabaya bırakıyor, hatta gelecek eva için borçlanıyordu. Ağa hiç çalışmadan pancardan milyonlar kazanıyordu. Çocuklardan hepsini okutuyor, hepside devlet mekanizmasında önemli görevler alıyordu. Müdür, Kaymakam, Subay, Vali ve benzeri gibi. Bizim köylerimizde ise doğru dürüst okul yoktu. Kışın yalın ayak okula giderdik. Bir defter alacak, hatta ödev yapmak için kağıt alacak paramız olmazdı. Her türlü sağlık ve beslenme imkanlarından mahrum olarak büyüdük. Çeşitli hastalıklardan bir çok çocukta her sene gıdasızlıktan ölüyor. Nüfusun artması, köylülerin yoksullaşması ve ormanın keşirilmemesi köylülerin şehirlere akın etmesine sebep oldu. Bende bu akında şehre gelmiş biriyim. İstanbul'a geldikten sonra bir süre iş aradım. Sonunda bir dokuma fabrikasına girdim. Burada çalışma şartları çok kötü, parası çok azdı. Patron işçilerin arasına rıfak seküyor, onları birbirine düşürüyordu. Patronun kendi yardakçıları vardı. Bunlar işçilerin iktisadi mücadelesini yürüten önder işçilerin

başına bela oluyor, işten atılmasına sebep oluyordu. Komünizm propagandası yapıyor diye ihbar ediyorlardı. Politika bu işçileri karakola çekip dövüyordu. İşçiler arasında sevilen bir işçiyi diğer işçilerin protestosuna yol açacağı için işten atmak zerdu. Bunun için patron kendi adamlarını gönderiyor, fabrikada kavga çıkartıyor, bu kavga sonunda ikisi de işten atıyor. Sonra kendi adamını tekrar işe alıyor, böylece patron her istediği zaman boyun eğdiriyor veya boyun eymeye mecbur bırakılıyordu. Bağlı olduğumuz sarı sendika bütün bunlara seyirci kalıyordu. Sendika greve gitmiyordu. Çünkü el ayltından para alıyor, patronla işbirliği yapıyordu. Sendikaya grev yapmak için baskı yaptık. Grev eylesenizde biz kazandık. Sendika mecbur oldu greve gitmeye. Greve başladığımız gün patron bir telefon etti polis ve asker geldi. Asker ve polisler gelince biz sevindik. Tamam gücü hakkımızı alacaklar dedik. Ama onlar gelip bize saldırdı. Sevincimiz kursağımızda kaldı. Zorla bizi makinenin başına götürdüler. Söyüp saydılar. Biraz sonrada patron geldi. Arasında bize saldıran askerlerin komutanı olan eli telsizli subay ve polis komiseri ile indi. Bu subay ve komiserin arkasında durarak bize hitaben yaptığı konuşmada siz bu devirde bir şey yapamazsınız, ben ne dersem o olacak, ben olmazsam siz acınızdan ölürsünüz, istersem heptinizi işten atarım, buna kimse mani olamaz, size sadece emirlerime uygun olarak çalışmak düşer dedi. Daha sonra Subay ve Komiserle birlikte etrafımızı sarmış olan asker ve polislerin yanına giderek onlarla konuştuk. Patron grevi bastıran asker ve polisleri şeker ikram etti. Daha sonrada yine arabasına subay ve komiseri alarak gittiler. Sonradan öğrendik patron subay ve komiseri grevi bastırmanın şerefine meyhaneye götürmüş. Bundan sonrada biz çalışmaya mecbur olduk. İş yerinde makinelerde gerekli kontrol yapılmadığı için her an kaza olabiliyordu. Vakitli defa müdüre söyledik. Dikkat edin kaza yapmayın, başka ben ne yapayım dedi. Bir arkadaş iş kazası geçirdi. Makinaya kapılan kolu sol omuz di binden kepti. Hemen yardım ettik. Ambulansın çağırılması için üst kattaki müdür odasına gittiğimizde müdürle patron karşılıklı oturuyorlardı. Kazanın korkunçluğunu panik içinde anlattık ve hemen ambulansın gelmesini söyledik. Dena kaldık. Çünkü müdürün patronun kılı bile kıpırdamamıştı. Patronun bize ilk sorusu şu oldu, makineye bir şey oldu mu biz ısrar ettik. Müdürle patron küfür ederek bizi dışarıya kovdular. Sonra kendimiz bir araba tutup arkadaşları hastahaneye götürdük. Patron taminat ödememek için sakat olan işçiyi kendi fabrikasına temizlik işini verdi. Buna benzer örnekler diğer fabrikalarda da çoktur. Ben o zaman patrona kin duymaya, onları birer insan olarak değil kan emici sülükler olarak görmeye başladım. Hemen hemen bütün işçilerde onlardan nefret eder. Onlar bizim canımızı ortalara koyarak ürettiğimiz mallarla bütün kazancı alıyor, bize de acımızdan ölmeye yetecek kadar para veriyorlar, yaz tatillerini avrupada geçiriyor, yemeklerini Hiltonlarda yiyorlar, bizim bir kaç senede aldığımız parayı onlar bir yemekte harcayıp bahşiş olarak veriyorlar, bunlar o kadar lüks içinde yaşarken biz aç ve susuz karanlık günlerde kalıyoruz. Onlarda insan bizde insanız. Patronlara karşı mücadelemizde patronun birlik olursak bir şey yapamıyordu. Patronun yardakçılarında iyice benzetiyorduk. Patrona karşı birlik olmanın faydalarını her zaman görürdük. Yardakçılarını kavga çıkarmaya cesaret edemiyorlardı. Bu sırada askere gittim.

Sorgu sırasında sanık müdafilerinden Abdullah Bayraktar, Mehra Önel ve İshak Hakkı Altan'ın gelmiş oldukları görülmek üzere yerlerine alındılar.

Sanık Muhsin Canik sorgusuna devamlı; Kitama vardığım anda umduğundan apayrı bir manzara ile karşılaştım. Sanki erler bir sürü hayvan, subaylar çoban, her gün dayak ve küfür yiyorduk. En iyi sözleri eşkekoğlu eşektir. Yeni gelenlere karşı kidedit erler kışkırtılıyor, ayrıca onlardan da sebepsiz yere dayak yiyorduk. İlk gelenin etrafını kuş geldi diye sarıp alaya alıyorlardı. Ayrıca doğudan gelmiş kürt olan erlere karşı bizi kışkırtıyorlardı dediğinde;

Askeri Savcı söz isteyerek sanığın söylediği sözlerin iddiayla yakından ve uzaktan hiç bir ilgisi yoktur. Kesilmesini talep ediyorum dedi.

Sanığa iddia haricine çıkması, kendisine yüklenen suçun siyasi yönüyle maddi vakalarına cevap vermesi icap ettiği hatırlatıldı.

Bu sırada sanık müdafilerinden İsmail Hakkı Altan söz isteyerek; müvekkilim yaşadığı olaylardan geçen bazı hadiseler nedeniyle bir takım düşüncelere ulaşmış ve bilahere düşüncelerini kitap okuyarak takviye etmiştir. Bu itibarla üzerinde iz bırakan hadiseleri anlatmasını müsaade edilmesini talep ediyoruz dedi.

Sanıktan soruldu: Sanık sorguda yaşadığım olayları ayrıca açıklamak istiyorum. Buna müsaade edilmesinde ısrarlıyım dedi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Sanıkın 4 kelime silindi) Sanık Muhsin Canik'in sırdiye kadar yapmış olduğu sorgusunun misallerle ilgili kısımlarının görülmekte olan davanın ideolojik yönü ile ilgili bulunmaması nedeniyle duruşma Hakimi tarafından alınan tedbirin yerinde olduğuna ve sorgusuna iddia çerçevesi içerisinde devam etmesi gerektiğinin kendisine hatırlatılmasına oybirliği ile karar verilip açıklandı. 26/3/974

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

Z. KATIHI

Duruşmaya devamlı sanık Muhsin Canik'e gerekli açıklama yapıldı: Sanık Muhsin Canik sorgusuna devamlı; ben burda sorgu vermek istiyorum, siz sorgu alıyorsunuz. Onun için bu kısımları okumakta ısrar ediyorum dedi.

Sanığa tekrar iddia çerçevesi içerisinde sorgu vermesi hatırlatıldı.

Sanık, askerlikte askere gelenlerin bir-an evvel teskere almak için uğraştığını, ordunun burjuva ordusu olduğunu ve subayların askerlere hizmetçi muamelesi yaptığını söylediğinde tekrar sözü kesilerek bu şekilde sorguya devam ettiği takdirde sorgusunun kesileceği ve hazırlık soruşturması sırasında tesbit edilen ifadelerinin okunmasıyla yetinileceği hatırlatıldı.

Sanık, askerlikte gördüklerini sorgusu meyanında bildirmekte ısrar ettiğini, aksi takdirde sorgusunu vermeyeceğini yanlış yazıldı aynı hususlarda sorguya devamda ısrarlı olduğunu bildirdi. Ve ilaveten hademki bu hususlardaki kısımlara yer vermiyorsunuz, sırdiye kadar olan sorgusunda nazara alınmamasını istiyorum dedi.

Sanık müdafii İsmail Hakkı Altan'ın talebi üzerine ve tavzih edilmesini istediğinden sanık Muhsin Canik'ten tekrar soruldu:

Sanık Muhsin Canik, aynı hususlarda sorgu vermekte devam edeceğim, eğer siz almak istemiyorsanız şimdiye kadarki sorgularımı da za-bitlerden çıkması gerekir dedi.

GEREKİ DÜŞÜNÜLDÜ: Sanık Muhsin Canik sorgusunda kendisine isnat olunan suçla alakası olmayan kısımlara yer verdiğinden ve defaatle hatırlatılmasına rağmen vermekte devam edeceğini bildirdiğinden sorgusunun kesilerek hazırlık soruşturması sırasında tesbit edilen ifadelerinin okunulması ile yetinilmesine ve bu ifadeler karşısında ne diyeceğinin tesbitine oybirliği ile karar verilip açıklandı. 26/3/974

BASKAN

UYE

UYE

Z.KATİBİ

Sanık Aslan Kılıç usul-hakkında-söz istediğini bildirdi. Kendisine halen sorgu safhasında bulunduğu ve söz verilmeyeceği bildirildiğinden yerine oturdu.

Sanık Muhsin Canik'in 27/3/973 tarihinde emniyetçe tesbit edilen ifadesi okundu. Mahiyeti anlaşıldı.

Sanık Muhsin Canik'ten soruldu: Okunan ifadenin son kısmında benim pişman olduğum yazılıyor. Halbuki ben pişman değilim. Sorgumu almadığınız için bu ifade hakkında bir şey söylemeyeceğim dedi.

Sanık müdafilerinden avukat Nebil Varay söz isteyerek, yanlış uygulama yapılmaktadır. Gerek T.C.K.nun 247 nci maddesi ve gerekse EYK. EYKXXXX-353 sayılı Kanununun 156 nci maddesi gereğince emniyetçe tesbit edilen ifadenin okunmaması gerekmektedir. Bu itibarla emniyet ifadesinin okunmaması gerekirdi dedi.

GEREKİ DÜŞÜNÜLDÜ: Sanık sorgusuna devam etmek üzere duruşmanın aynı gün saat 14.00 de tehirine karar verilip açıklandı. 26/3/974

BASKAN

UYE

UYE

Z.KATİBİ

Duruşmanın tehir edildiği suayyen saatte mahkeme kurulu eskisi gibi, Savcı Hakim Md. Yzb. Yaşar Değerli ve zabıt katibi Selahattin Güzeycan oldukları halde duruşma salonuna gelindiğinde bir evvelki celse hazır bulunan sanıklarla müdafilerden Abdullah Bayraktar ve İsmail Hakkı Altan hariç diğerlerinin yerlerine alınmış oldukları anlaşıldı.

Sanıklar ve müdafilerinin yüzlerine karşı açık duruşmaya devamla duruşma zaptı tetkik edildi. Sanık müdafilerinden avukat Nebil Varayın beyanına göre C.K.U.K.nun-247 nci maddesi olarak belirtilmesine rağmen zapta bu hususun T.C.K.nun 247 nci maddesi olarak geçirildiği görüldü ve bu husus C.K.U.K.nun 247 nci maddesi olarak tavzih edildi.

Sanık Muhsin Canik'in 31/3/973 tarihinde Askeri Savcılıkça tesbit edilen ifadesi okundu mahiyeti anlaşıldı.

- Sanık Muhsin Canik'ten soruldu: Bu ifade emniyet ifadesinin bir özeti dir. İşkence zoruyla alınmış bir ifadedir. Onun için hepsini reddederim dedi. İlaveten esas benim vereceğim ifade kesilen sorguda belirteceğim hususlardı dedi.

Sanıktan soruldu: Askeri Savcı Yaşar Değerli duruşma zaptına geçen sorgumda belirttiğim şekilde ifade vermem hususunda beni zorlamıştı fakat ben vermediğimden zabıt tutulmadı. Emniyette ve Mitte alınan ifadeleri kabul etmemi ve bazı arkadaşları, Cem Somel'i ve buna benzer benim hakkında ifadeleri olan şahısları suçlamamı istemişti. Ben kabul etmedim ve ifade vermedim. Suçlamak istediği arkadaşların isimleri de söylemişti. Kendilerini tanımadığım için ifade vermekten çekindim dedi.

Sanığın 31/3/973 tarihinde tutuklanması sırasında tesbit edilen ifadesi okundu mahiyeti anlaşıldı.

- Sanıktan soruldu: Tutuklama mahkemesine çıktığımız zaman bu inza benimmi diye soruldu, benim dedim. Ondan sonra ben bir şey söylemedim kendileri yazdırdılar, o ifadeyi de reddediyorum. Çünkü işkenceden yeni çıkmıştım. Tekrar işkenceye gönderilirim diye başka bir şey söyleyemedim dedi.

Sanıktan soruldu cevaben; her şeyi göze aldığım için Savcı Yaşar Değerli ifadesi alırken direnmekten çekinmedim dedi.

Sanık sorgusuna karşı sorguları yapılan sanıkların bir diyetcekleri olup olmadığı soruldu.

Sanıklardan hiç biri söz istemedi.

- Sanıklardan Aslan Kılıç sorgu bitmiştir, usul hakkında söz istiyorum dedi.

Kendisine halen sorgulama safhasında bulunduğundan söz verilmeyeceği hatırlatılarak oturması istendi.

- Sanıklardan Mehmet Yıldız'ın ibraz etmiş olduğu 26/3/974 tarihli dilekçesi okundu, mahiyeti anlaşıldı.

Sanık Musa Söğüt tarafından ibraz edilen 26/3/974 tarihli dilekçe okundu mahiyeti anlaşıldı.

- Sanıklardan Alpaslan Öztürk tarafından ibraz edilen 26/3/974 tarihli dilekçe okundu mahiyeti anlaşıldı.

- Sanık Düzali Aydoğmuş'un ibraz ettiği 24/3/974 tarihli dilekçe okundu mahiyeti anlaşıldı.

- Sanık Hasan Gülmez'in ibraz etmiş olduğu 26/3/974 tarihli dilekçesi okundu mahiyeti anlaşıldı.

Sanık Ramazan Balpetek tarafından ibraz edilen 26/3/974 tarihli dilekçe okundu mahiyeti anlaşıldı.

Sanıklardan Bayram Laçın söz isteyerek, suçsuz olarak 15 aydır yatıyorum. Yattığım bu zaman zarfında mağdur durumda kaldım. Kendilerine bakamayacak kadar yaşlı annem ve babam vardır, örgütle hiçbir alakam yoktur, Siverek'te bir olay olmuş, bu olayın olduğu hafta ben orada değildim, işime geldiğimde karakoldan çağrıldığım söylendi, kendiliğinden karakola gidip teslim oldum. Suçlu olsaydın gidip teslim olmazdım, tahliyeme karar verilmesini talep ediyorum dedi.

Tahliye talepleri hakkında ne diyeceği Askeri Savcıdan sorulduğunda söz isteyen sanıklardan Ziya Aydın müdafii Dursun Ali Aydın;

bir önceki celse davamız sanıklarından Ziya Aydın, Ali Yıldız, Hayrettin İpek, Düzali Aydoğan ve Hasan İter'in Askeri Savcılığa iki sefer ifadeleri alındığı önceki ifadelerinin dosyada bulunmadığını, akibetlerinin tahkiki hususunda vaki talebimizi sayın Savcı hazırlık tahkikatının Diyarbakır bölümüne gölge düşürmek şeklinde nitelendirmiş ve bizi itham etmiştir. Biz hazırlık tahkikatına gölge düşürmek niyet ve çabasında değiliz. Ama eğer bu tahkikatta gölge ve karanlık noktalar esassen varsa bu bizim için esasen görev olacaktır. Bizim iddiamız doğrudur sanıklarınla yaptığımız temasta Askeri Savcı sayın Yaşar Değerli'nin 8. Şubat.1973 tarihinde ismini saydığımız bu sanıkların ifadelerinin tesbit ettiği, bu ifadelerde sanıkların suçlamaları reddettikleri mevcut bu ifadeler karşısında sanıkların tutuklanmaları için کافی delil bulunmadığından bir kaç gün sonra delacak göz-altı süresi nihayetinde kendilerini serbest bırakacağını veya bunu temin edeceğini söylemiş ve bu arada öğrenen olan sanıkların gözaltında geçen müddetin devamsızlıklarına sayılmaması için de Tunceli İnceleme Müdürlüğüne hitaben kendilerine bizzat kendi iznası ile 8. Şubat.1973 tarihinde yazı vermiştir. Bunlardan Ali Yıldız'a verilen yazı elimizdedir ve mahkemeye ibraz edeceğiz. Bu ifadelerin tesbitinden sonra sanıklar tekrar hibe-göstürülmeşler ve 11. Şubat.1973 tarihinde tekrar Askeri Savcı huzuruna getirildiklerinde dosyada mevcut ifadeleri tesbit edilmiştir. Mahkemeye sunduğumuz bu yazı sanıkların dosyada mevcut ifadelerinden önce Askeri Savcı tarafından ifadelerinin tesbit edildiğinin açık ve kesin bir delilidir. Çünkü sanık ifadeleri tesbit edilmeden böyle bir belgenin sanıklara verilmesi düşünülemez. Bu itibarla geçen celse bu yolda vaki talebimizin reddine ilişkin olarak bu günkü celsede ittihaz buyrulan ara kararından rücu edilmesini,

Bu güne kadar sorguları yapılmış olan sanıkların ve özellikle Kuzaffer Çoçoğlu ve Süleyman Yeşil'in beyanları muvacehesinde müvekkilim Ziya Aydın'ın örgütsel bir ilişki içerisinde olmadığı ve müşnet fiilleri işlemediği açıkça ortaya çıkarılmıştır. Dosyanın hazırlık safhasına ilişkin bölümündeki tutarsızlıklar işkence hususu sanık ifadelerinin dosyadan çıkarılması ve yerine yenilerinin ikamei gibi hususlar bizzat yine hazırlık safhasındaki tutanaklara kısmende olsa yansımış bulunmaktadır. Bu durum karşısında ve sanıklara mahkeme huzurundaki sorguları muvacehesinde hazırlık ifadelerinin hiçbirine itimat etmeye imkan yoktur. Esasen müvekkilim isnat edilen fiillerin vuku tarihinde hadise mahallinde değildir. Bu husus delillerin telakkisi safhasında ikame edeceğimiz savunma tanıklarımızda ve tamamlayıcı yan delillerle tam bir kesinlik kazanacaktır. Ancak bu süre zarfında müvekkilim önemli derecede mağdur olacaktır. Diğer yandan 12. Aralık.1973 tarihli celsedeki sunduğumuz dilekçede belirttiğimiz gibi müvekkilim 1-2. Aralık.1973 tarihinde dağıtıldığı şne sürülen ve daha sonra müvekkilim tarafından dağıtılmadığı gerek iddiamıyla ve gerekse tarihini belirttiğimiz celsede Askeri Savcının beyanı ile kesinlik kazanan beyanname dağıtma olayından dolayı tutukludur. Müşnet suçlardan ştürü müvekkilim hakkında bir tutuklama kararında yoktur. Tutuklama kararının ise sebebi zail

olmuştur. Muhterem mahkeme 12. Aralık 1978 tarihli tahliye talebimiz üzerine verdiği kararında müvekkilime isnat olunan suçların vasıf ve mahiyeti ne göre tutuklama sebebinin ortadan kalkmadığı gerekçeyle red kararı vermiştir. Bu karar müvekkilimin hukuki durumuna bir açıklık getirememiştir. Çünkü müsnat suçdan dolayı verilmiş bir tutuklama kararı yoktur. Müvekkilim şu durumda hukuken değil fiilen tutukludur. Sorguların bu safhasında eğer deliller elveriyorsa mahkeme müvekkilimin hukuki durumuna bir açıklık getirir ve ya tutuklamalı ki buna sorgular muvacehesinde imkan yoktur, veya serbest bırakmalıdır. Anılan bu sebeplerden müvekkilimin mağdur olmasını tahliyesini talep ederim dedi.

Sanık Aslan Kiliç tekrar söz isteyerek, biraz evvel talebimiz duruşma zaptına yanlıs geçti. Sorğu bittikten sonra ben usul hakkında söz istedim. Buna rağmen söz verilmedi. Tekrar ediyorum bu mesele duruşma zaptına yanlıs geçirilmiştir. Ben sanık sorgularının bitiminde usul hakkında söz istedim. Mahkeme bunun ardından sanık taleplerini dinlemeye geçti ve aynı anda bana sorgular devam etmektedir, sorgular safahatı dayız, usul hakkında söz vermiyoruz dedi. Benim söz istemenden şu ana kadar geçen süre içinde mahkeme çeşitli sanıkların ve müdafilerin taleplerini dinlemektedir. Yani sorgular bitmiştir. Fakat duruşmalar sorgu safahatındadır, usul kanunlarının hiç birinde sorgu safahatında sanıkların usul yönünden veya başka bir nedenle ilgili taleplerine karşı söz verilmeyeceğine dair bir madde taşımamaktadır. Mahkeme bu durumu yani sorgu anı ile sorgu safahatını birbirine karıştırıp söz hakkını engellemiştir. Duruşmalar sorgu safahatındadır, fakat benim söz istediğim an sanık sorgusunun bittiği andır, bu nedenle bana usul hakkında söz hakkı verilmesini talep ediyorum ve verilmediği takdirde hangi safhada bulunduğumuzun duruşma zaptına yazılmasını isterim. Sanıklardan herhangi birinin sorgusu bittiği anda diğer sanıklara talepleri hakkında söz verilmesi gerekir ve şimdiye kadarda bu husus uygulanmıştır. Tekrar usul hakkında söz istiyorum dedi.

Sanığa şimdiye kadar yapılan talepler hakkında gerekli kararların açıklanmış olduğu ve halen sorgu safahatında bulunduğu, tahliye talepleri hariç diğer mevzularda söz verilmeyeceği kendisine hatırlatıldı.

Tahliye talepleri hakkında Askeri Savcıya söz verildi.

Askeri Savcı; tahliye talebinde bulunan 5 sanıktan hiçbirisini tahliye istemelerine iştirak etmiyoruz. Çünkü isnat ettiğimiz suç ve dosyada bulunan delillere nazaran tutuklama sebepleri devam etmektedir. Sanık Ziya Aydın vekili Bursalı Ali Aydın tarafından mahkemeye takdim edilen ve gözaltında bulunan bir sanıkla ilgili olarak yazmış olduğumuz yazının nedeni bu ve buna benzer uygulamalar hakkında açıklama yapmak isteriz. T.K.P.W.L. soruşturmasının Diyarbakır kesimi sırasında gerek Tunceli'de meydana gelen patlama olayları gerekse Siverek ve bölgesindeki aynı tür olaylardan sonra Komutanlıkça gruplar halinde bir çok kişiler gözaltına alındı. Soruşturmanın tekelden yürütülmesi gibi mahsul partlar altında Komutanlıkça sevkedilen dosya münderecatına göre göz altında tutulmasını dahi gerekli kılan en ufak bir emare

bulmadığımız kişiler hakkında Komutanlığa açık bir görüşle bu kişileri gözaltında tutulmalarını yazmışızdır. Hatırladığım kadarıyla başlanışta yani Ali Yıldız'la ilgili evrakın bize sevkedildiğinde Ali Yıldız'ın durumu da bu merkezdeydi. Ben Ali Yıldız'ı makamına gelmeden kendisiyle konuştum ve hatta o anki delillerin durumuna göre kendisini gözaltından salmak için Komutanlığa öneride bulunacağımı ifade edince talebe olduğunu söyleyerek okuldaki daha önceki devamsızlık süresine göre sınıfta kalacağını söyleyince bizzat bu konuda kendisine herhangi bir mağduriyet durumu meydana gelebilecek şekilde gözaltı altında tutulduğunu yazabileceğimi söyledim ve bu yazıyı bizzat yazarak bir sonraki gün gözaltından salınabileceği düşünülmesiyle kendisine zimmet defterini imzalatarak Savcılık kaleminden verdim. Bu mevzuu o zamanki Adli Müşavirlik görüşünce bana Tunceli bölgesinden bir grup kıssenin daha gözaltına alındığını ve bir süre bekledikten sonra böyle bir teklif yazısı yazmamın daha uygun olacağını ifade etti ve bundan sonradır ki tarihini hatırlıyamıyorum peyder-pey sanık ifadeleri alınmış ve bu durum yüzleştirme işlemleri dahil Subat ayı başlarından itibaren Nisan 1973 ortalarına kadar süregelmiştir. Böyle bir yazı bizim tarafsız olarak düşündüğümüz ve hareket ettiğimiz delilidir. Bunu avukat Duran Ali Aydın kendisinde yaşadığı diğer bir örneklede pekala bilmektedir. Çünkü avukatın öbür kardeşi Celal Aydın'da gözaltına alınmış ve Komutanlığa bizim yazdığımız aksi yöndeki öneriden sonra serbest bırakılmıştır. Bu bakımdan ibraz edilen bu belge hiç bir zaman bizim mükerrem ifade almak ve itiraf muhtevası taşımayan ifadenin dosyadan çıkarılması gibi bir yola tevessül ettiğimiz delili sayılmaz. Kaldığı sanık Ziya Aydın'ın ifade muhtevası tetkik edildiğinde hiç bir silahlı eylemi kabullenmediği görülmektedir. Biz Ziya Aydın'a neyi zorla kabul ettirmişiz neyi kabul ettirmemişiz bu husus kendi ifadesinde rahatlıkla görülebilir. Keza ek ifadelerde soruşturmanın gelişimi hakkında yaratılmak istenen tereddütü stilip süpürmeye kafidir sanırız dedi. Ve ilaveten bir sanık usul konusunda her zaman söz alabilir. Ancak kendisini ilzam ettiği ve doğrudan doğruya etkilediği ölçüde buna hakkı olmak lazım gelir. Aksi halde sorgusu yapılan bir başkası aynı konuda usul hatasını öne süren bir başkası olamaz. Ben bunu bu kadarla belirtmek ve bundan böyle duruşmalarda mahkemenin uyguladığı tarzda bir yöntem izlenmesini arzedeceğim dedi.

GEREKİ KISUNULDU: Tahliye taleplerinin incelenmesi için dosyanın tetkike alınmasına ve tetkik hitamında gerekli kararın açıklanmasına, müteakip duruşma günleesindeki mevcut davalar dolayısıyla duruşmanın 2/4/974 Salı günü saat 09.30'a bırakılmasına karar verilip açıklandı. 26/3/974

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

Z. KATİBİ